

เอกสารการจัดการความรู้
เรื่อง
การผูกผ้าประดับอาคาร

จัดทำเมื่อ ๒๕ มิ.ย.๕๗

รายชื่อคณะผู้จัดทำ

ร้อยเอก อนันตชัย โชติกกุล
จ่าสิบเอก กฤษณ์ ระราศี
จ่าสิบโท ฉัตรมงคล แสงจิ้น

โดย

ส่วนบริการ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

บทสรุปการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

ชื่อผลงาน การผูกผ้าประดับอาคาร

เจ้าของผลงาน กยย.สปร.รร.จปร.

ประเภทผลงาน ความรู้ด้านวิชาชีพ

ข้อมูลเกี่ยวกับงาน

เป็นแนวทางในการผูกผ้าระบาย ในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น งานราชพิธี , งานรัฐพิธี และงานสาธารณพิธี ทั้งยังแบ่งเป็นประเภทของงานได้อีก

ลักษณะของงาน

เป็นคู่มือในการผูกผ้าระบายแบบต่าง ๆ สำหรับหน่วยที่มีช่างในการผูกผ้าระบาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ทีมงานให้ความร่วมมือในการเรียนรู้
๒. ทีมงานมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์

ความสัมฤทธิ์

หน่วยที่มีช่างในการผูกผ้าระบาย ของ รร.จปร. เมื่อมีการสอน , อบรม ขั้นตอนการการดำเนินการอย่างถูกต้องตามแบบแผน ผู้เข้าอบรมจะสามารถนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐

ความภาคภูมิใจ

๑. สามารถผูกผ้าประดับอาคารได้อย่างถูกต้อง
๒. สามารถดำเนินการผูกผ้าในหลายรูปแบบ
๓. สามารถเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจและนำไปเป็นอาชีพได้

ตรวจถูกต้อง

พ.ท.

(สุวิทย์ วงศ์วัลย์)

หก.กยย.สปร.ร.จปร.

คำนำ

ในอดีตงานพิธีหรือราชพิธีต่าง ๆ จะมีการนำวัสดุจากธรรมชาติมาใช้ในการประดับตกแต่งอาคารหรือสถานที่ เป็นประเพณีที่สืบเนื่องกันมานาน เนื่องด้วยวัสดุที่เป็นทรัพยากรธรรมชาตินั้นง่ายต่อการจัดหาและจัดซื้อ ซึ่งมีอยู่อย่างสมบูรณ์และราคาถูก แต่ในปัจจุบันวัสดุจากธรรมชาติเริ่มหายากมากขึ้น ทำให้มีการแสวงหาวัสดุมาทดแทนที่มีคุณค่าใกล้เคียง ทั้งในการจัดหา , ความสะดวกสบายและรวดเร็ว โดยวัสดุที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ ฝ้าย เนื่องจากเป็นวัสดุสังเคราะห์ที่มีความคงทน มีสีสันทสวยงาม สามารถทดแทนจากวัสดุธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับโอกาสที่ใช้การผูกผ้าประดับอาคาร การเลือกใช้สีให้เหมาะสมกับงาน ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการผูกผ้าด้วย การมีความรู้ ความสามารถเพียงพออย่างเดียวนั้นไม่พอ ต้องมีประสบการณ์ด้วย

สารบัญ

คำนำ

บทที่ ๑

หน้าที่ ๑

บทที่ ๒

หน้าที่ ๒ - ๓

บทที่ ๓

หน้าที่ ๔ - ๘

บรรณานุกรม

บทที่ ๑ โอกาสที่ใช้

ช่างจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับพิธี และงานต่าง ๆ เพื่อจะได้เลือกใช้สีฟ้าในการจัดประดับได้ถูกต้องเหมาะสม เพราะความสามารถและฝีมือเพียงอย่างเดียวไม่พอ ถ้าหากใช้ผ้าไม่ถูกกาลเทศะอาจทำให้ผลงานที่ออกมาไม่สวยงามและมีคุณค่า โดยแบ่งประเภท ดังนี้

ประเภทของพิธี แบ่งออกเป็น ๓ พิธี คือ

๑. งานราชพิธี

งานราชพิธี หมายถึง พิธีของพระมหากษัตริย์หรือราชวงศ์ การจัดพิธีต้องมีธงชาติด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่ของงานโยธา

๒. งานรัฐพิธี

งานรัฐพิธี หมายถึง พิธีของกระทรวง ทบวง กรม กอง ฯลฯ การจัดพิธีจะเป็นบุคคลใดก็ได้ที่มีความสามารถหรือจะเป็นการจ้างช่างเป็นผู้จัด

๓. งานสาธารณะพิธี

งานสาธารณะพิธี หมายถึง พิธีที่เป็นสาธารณะประโยชน์ เช่น พิธีเปิดสะพาน พิธีเปิดห้องสมุด ฯลฯ

ประเภทของงาน แบ่งออกเป็น ๒ งาน คือ

๑. งานมงคล

งานมงคล เช่น งานแต่งงาน งานบวชพระ งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานโกนผมไฟ

๒. งานอวมงคล

งานอวมงคล เช่น งานศพ

การใช้สี

การใช้สี มีความสำคัญเพราะเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกถึงอารมณ์ เช่น สดใส รื่นรมย์ และเศร้าหมองได้ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงการใช้สี โดยแบ่งตามความเชื่อตามความนิยม ออกเป็น ๒ อย่าง คือ

๑. งานมงคล ควรใช้สีสดใส ใช้ได้ทุกสีตามความเหมาะสม ยกเว้น สีดำ
๒. งานอวมงคล สีที่ใช้ควรเป็นสีดำและขาว ไม่ควรใช้สีอื่น

ดังนั้น ความเชื่อตามความนิยมในแต่ละท้องถิ่น สีจึงไม่ควรถูกจำกัดว่าจะใช้กับงานใดงานหนึ่ง การใช้สีจึงควรจัดให้เหมาะสมกับความนิยมขิงท้องถิ่นนั้น

บทที่ ๒

วัสดุอุปกรณ์และการเก็บรักษา

วัสดุอุปกรณ์

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์การผูกผ้าประดับอาคาร มีดังนี้

๑. ผ้าระบาย

วัสดุที่เป็นผืนผ้า ทำมาจากเส้นใยสังเคราะห์และเส้นใยธรรมชาติ ซึ่งแต่ละประเภทมีคุณสมบัติทางกายภาพที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการสร้างงานแตกต่างกัน

ผ้าเส้นใยธรรมชาติ ลักษณะมีน้ำหนัก ยับง่าย จับจีบคงรูปได้ถาวร มีความมันน้อย ใยผ้ายืดหยุ่นตัวน้อย ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าลินิน ผ้าป่าน

ผ้าเส้นใยสังเคราะห์ มีน้ำหนักเบา ผิวสัมผัสอ่อนนุ่ม เรียบมัน สะท้อนแสงได้ดี ทำให้ดูแพรวพราวระยิบระยับ เหนียวและยืดหยุ่นได้ดี ไม่ยับง่าย แต่จับจีบไม่ค่อยอยู่ตัว ได้แก่ ผ้าไนลอน ผ้าอะซิเตด ผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าออร์ลอน ผ้าไฮเกรด

๒. ลวด

ใช้ผูกมัดผ้าให้คงรูปหลังจับจีบ จับกลีบประกอบดอกตลอดจนมัดแขวน ประกอบเข้ากับโครงสร้างที่ตกแต่งนั้น ๆ การใช้ลวดแทนด้ายหรือเชือก เนื่องจากสามารถตัดได้โดยพื้นเกลียวเป็นรอยพับหรือบิดโดยต่อเนื่อง เวลาแกะหรือแก็กี่สะดวกไม่ยุ่งยาก ลวดที่ใช้ควรมีขนาดของเส้นพอเหมาะสมไม่ใหญ่จนแข็งยากแก่การบิดงอ หรือเล็กจนไม่สามารถมัดผ้าให้คงรูปตามที่ต้องการได้

๓. ตะปู

แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ตะปูตอกไม้และตะปูตอกคอนกรีต ตะปูทั้ง ๒ ประเภท ใช้ตอกยึดติดอาคารที่ใช้ เพื่อยึดงานผ้าให้แขวนติดกับโครงสร้างที่ต้องการ ตกแต่ง ขนาดที่ใช้ ๑ ๑/๒ นิ้ว หรือ ๒ นิ้ว

๔. หัวหมุดหัวมุก

ใช้สำหรับยึดผลงานให้คงรูป เช่น ยึดกลีบดอก ยึดระย้า

๕. ค้อน

เป็นอุปกรณ์ใช้สำหรับตอกตะปูให้ยึดติดกับอาคารหรือโครงสร้าง ที่ต้องการ ตกแต่งนั้น ๆ

๖. คีมตัดลวด

เป็นอุปกรณ์ใช้สำหรับตัดลวด และคีมลวดบีบพื้นเกลียวให้กระชับในกรณีที่มีมือไม่สามารถทำได้

๗. ตลับเมตร

เป็นสายวัดสำหรับช่างไม้และช่างอุตสาหกรรมทำจากโลหะสำหรับวัดความยาวหรือความกว้างของโครงสร้างที่ตกแต่งและแบ่งเนื้อที่ความยาวหรือความกว้างให้เป็นส่วนย่อยขนาดเท่า ๆ กัน

การเก็บรักษา

วัสดุและอุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการผูกผ้าประดับอาคารในแต่ละครั้งสามารถนำมาเก็บไว้ใช้งานครั้งต่อไปได้อีก ฉะนั้นช่างหรือผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีรู้เกี่ยวกับการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้คงสภาพที่ดีไว้ใช้งานในครั้งต่อไป ในฐานะผู้ประมาณราคาต้องพยายามอย่างที่สุดที่จะทำให้ยอดค่าใช้จ่ายถูกต้องที่สุดโดยใช้หลักการและเทคนิคการคิดของผู้ประกอบการโดยไม่จำเป็นต้องหาซื้อใหม่ทั้งหมด ดังนี้

๑. ผ้าระบาย

เมื่อใช้แล้ว มักมีรอยเปื้อนครวไปซักทำความสะอาดแล้วตากแดดให้แห้ง พับเก็บไว้โดยหากกระดาษกันน้ำ หรือพลาสติกห่อหุ้มไว้ กรณีใช้กระดาษห่อควรตัดเศษผ้าติดไว้ที่ห่อ เพื่อจะได้หยิบใช้ได้ถูกต้อง

๒. ลวด

ควรเป็นส่วนที่ไม่หักงอ ถาวรและมีความยาวพอสำหรับใช้งาน ครั้งต่อไปได้หากลวดมีรอยโค้งงอให้ใช้ไม้ ๒ แผ่นประกบตัวลวด แล้วคลึงลวดให้เป็นเส้นตรง รวบรวมลวดทั้งหมดกองมัดรวมไว้ และเก็บไว้ในกล่องเครื่องมือ

๓. ตะปู

เก็บตัวที่ไม่หักงอมาก ใช้ค้อนตอกแต่งตะปูให้อยู่ในสภาพเส้นตรง เก็บใส่กล่องสำหรับเก็บตะปู

๔. เข็มหมุดหัวมุก

เก็บตัวไม่หักงอ ใช้เศษผ้าหยอดน้ำมันจักรเช็ดทำความสะอาดหัวหมุดกันสนิม แล้วเก็บใส่กล่องพลาสติกไว้

๕. ค้อน คีมตัดลวด และตลับเมตร

เป็นอุปกรณ์ที่มีความคงทนหากรู้จักใช้ให้ถูกวิธีและเก็บให้เป็นที่ ก็สามารถเก็บใช้ได้ตลอดไป โดยไม่ต้องซื้อหาใหม่แล้วเก็บรวบรวมไว้ในกล่องเครื่องมือ

บทที่ ๓

การจับจีบผ้าระบายและประกอบดอก

การจับจีบและประกอบดอก เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการทำรูปลักษณะของดอก ซึ่งดอกเป็นผลงานสำคัญ เป็นจุดสนใจของงานการผูกผ้าเราแบ่งประเภทของดอกออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ดอกชั้นเดียว มี ๒ แบบ คือ

ดอกชั้นเดียวสีเดียว

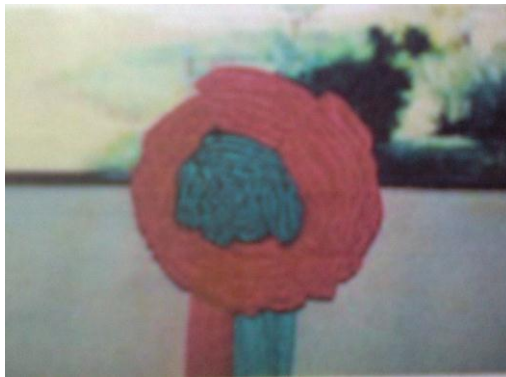

ดอกชั้นเดียวสลับสี

ดอกหลายชั้น มีหลายรูปแบบ คือ

ดอก ๒ ชั้น สีเดียว

ดอก ๒ ชั้น ๒ สี

ดอก ๓ ชั้น ๓ สี

จำนวนกลีบดอก

๑. ดอกชั้น เดี่ยว	ดอกเล็ก จำนวนกลีบ ๔ กลีบ
	ดอกใหญ่ จำนวนกลีบ ๘ กลีบ
๒. ดอกชั้นเดียวสลับสี	จำนวนกลีบ ๘ กลีบ
๓. ดอก ๒ ชั้น ๒ สี	กลีบใน จำนวนกลีบ ๔ กลีบ
	กลีบนอก จำนวนกลีบ ๘ กลีบ
๔. ดอก ๓ ชั้น ๓ สี	กลีบใน จำนวนกลีบ ๔ กลีบ
	กลีบกลาง จำนวนกลีบ ๘ กลีบ
	กลีบนอก จำนวนกลีบ ๑๒ กลีบ

ขั้นตอนการจับจีบ

ดอกเกิดจากการจับจีบผ้าในแต่ละช่วง และพับทบผ้าที่จับจีบแล้วเป็นลักษณะกลีบดอกกลีบหนึ่งใช้ลวดมัดโคนกลีบ แล้วเริ่มจับจีบผ้าช่วงถัดไป และพับทบใช้ลวดมัดโคนกลีบเป็นกลีบที่ ๒ ทำดังนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบจำนวนกลีบดอกที่ต้องการ

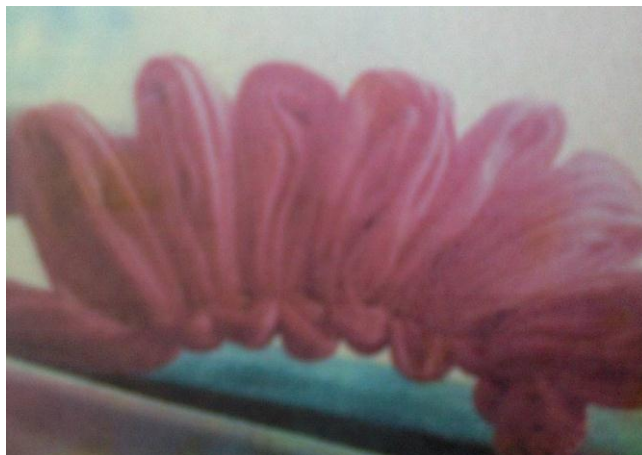
ขั้นที่ ๑ จับจีบปลายผ้าทบไปมาจนหมดหน้าผ้าตามความกว้าง ใช้ลวดมัดปลายผ้าที่จับจีบ แล้วติดกับอาคาร

ขั้นที่ ๒ จับจีบผ้าส่วนที่ถัดไปทบไปทบมาจนหมดหน้าผ้า พับทบผ้าที่จับจีบแล้ว เป็นรูปลักษณะกลีบดอกแล้วใช้ลวดมัดโคนกลีบดอก

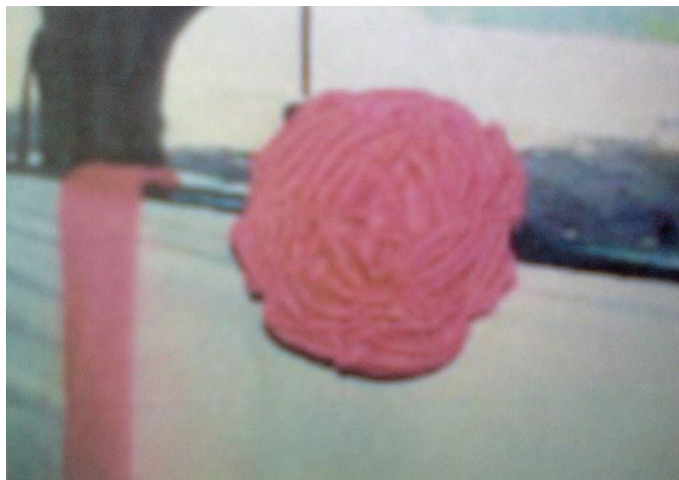
ขั้นที่ ๓ จับจีบผ้าในส่วนที่ถัดไปทบไปทบมาจนหมดหน้าผ้าตามความกว้าง พับผ้าที่จับจีบแล้ว เพื่อทำกลีบดอกที่ ๒ ใช้ลวดมัดกลีบดอกที่ ๒ ติดกับกลีบที่ ๑ , กลีบดอกที่ ๓ มัดติดกับกลีบดอกที่ ๒ ทำดังนี้ไปจนครบจำนวน

ขั้นที่ ๔ รวบกลีบดอกสุดท้ายเข้าหากลิีบแรก ใช้ลวดส่วนที่เหลือมัดรวมกันทั้งหมด

ขั้นตอนสุดท้าย คลี่กลีบดอกแต่ละกลีบและจัดรูปดอกให้สวยงาม

บรรณานุกรม

หนังสืองานฝีมือประดิษฐ์

ผู้แต่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการผลักดันตามประเด็นยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ/จังหวัด (KM action plan)

ชื่อส่วนราชการ : กยย.สปร.รร.จปร.

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์ (objective)	ตัวชี้วัด (kpi) ตามคำรับรอง	เป้าหมายของตัวชี้วัด	องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ ตามประเด็นยุทธศาสตร์
การรักษาความมั่นคงของรัฐ				- การผูกผ้าระดับอาคาร
องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่เลือกมาจัดทำแผนการจัดการความรู้ คือ				
แผนการจัดการความรู้	ประเด็นยุทธศาสตร์ : การรักษาความมั่นคงของรัฐ (มุ่งผลิตนายทหารสัญญาบัตรหลักให้เป็นผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของ ทบ. : การพัฒนาขีดความสามารถด้านกำลังพล)			
แผนที่ ๑	องค์ความรู้ที่จำเป็น : ความรู้ด้านวิชาชีพ (การผูกผ้าระดับอาคาร)			
	เหตุผลที่เลือกองค์ความรู้ <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปฏิบัติต้องมีความรู้และประสบการณ์ - การเลือกใช้วัสดุ - อุปกรณ์ และการเก็บรักษา - รู้จักวิธีการปฏิบัติในการผูกผ้าระบาย 			
	ตัวชี้วัดคำรับรองและเป้าหมายที่เลือกใช้วัดการทำKM			

แผนการจัดความรู้ (KM action plan)

ชื่อส่วนราชการ กยย.สปร.รร.จปร.

ประเด็นยุทธศาสตร์ การรักษาความมั่นคงของรัฐ

องค์ความรู้ที่จำเป็น ความรู้ด้านวิชาชีพ

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	CMP
๑.	การบ่งชี้ความรู้ - สมาชิกกลุ่มได้ ร่วมกันระดมสมอง เพื่อค้นหาความรู้ที่พึงประสงค์ - การเกี่ยวกับงานพิธีต่าง ๆ - การใช้วัสดุ – อุปกรณ์ - การดำเนินการ - การตรวจสอบคุณภาพของงาน		จำนวนสมาชิก ของ km team	๔ คน	km team	- ฐานความรู้ - ชุมชนนักปฏิบัติ	-	รร.จปร.	๑,๒,๓
๒.	การสร้างและแสวงหาความรู้ - ค้นหาข้อมูลจากระบบสารสนเทศ - ค้นหาข้อมูลจากหนังสือ งานฝีมือ ห้องสมุด - รวบรวมจากผู้มีประสบการณ์		จำนวน แหล่งข้อมูลที่ สอบทานได้	ไม่น้อยกว่า ๓ แหล่งข้อมูล	- อินเทอร์เน็ต - หนังสือ - ผู้มีประสบการณ์	- ฐานความรู้ - ระบบพี่เลี้ยง	-	รร.จปร.	๑,๒,๓,๔

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	CMP
๓.	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ - งานพิธีต่าง ๆ - การใช้วัสดุ- อุปกรณ์และเก็บรักษา - เทคนิคการผูกผ้าระบาย		ความเข้าใจ ในการทำงาน	ร้อยละ ๑๐๐	- ช่างประจำ - ผู้สนใจ	ฐานความรู้	-	รร.จปร.	๑,๒,๓,๔
๔.	การประมวลและกลั่นกรองความรู้ - นำร่างคู่มือที่จัดทำขึ้นให้ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เช่น ผู้มีประสบการณ์		จำนวน ผู้เชี่ยวชาญที่ ตรวจสอบ	ไม่น้อยกว่า ๓ คน	ผู้เชี่ยวชาญใน สายงานด้านการ ผูกผ้า	- ระบบพี่เลี้ยง	-	รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ	CMP
๕.	การเข้าถึงความรู้ - นำร่างคู่มือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว ให้กำลังพลของแต่ละหน่วย ทดลองศึกษา		จำนวน ช่องทาง	ไม่น้อยกว่า ๒ ช่องทาง	- อินเทอร์เน็ต - ทำคู่มือ แจกจ่าย	- อินเทอร์เน็ต - ทำคู่มือ แจกจ่าย	-	รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕
๖.	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ - เชิญผู้เกี่ยวข้องร่วมสัมมนา - นำข้อมูลที่ได้จัดทำเป็นคู่มือ		การสัมมนา/ จำนวน ผู้เข้าร่วม	๑ ครั้ง/๔ คน	กำลังพลของ แต่ละหน่วย	- ชุมชนนัก ปฏิบัติ - เทคนิคการ สอนการผูกผ้า	-	รร.จปร.	๑,๒,๓,๔,๕

